

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta provozně ekonomická

Katedra humanitních věd

Instituce pro trávení času mládeže do 18 let

Teze diplomové práce

Richard Klíma

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá analýzou vybrané instituce pro trávení volného času dětí a mládeže. Volný čas je současnou populací, velice diskutovanou a důležitou složkou života. Proto se vytvářejí instituce, které se snaží jej smysluplně naplnit.

Teoretická část se v úvodu zaměřuje na vymezení pojmů volný čas, jeho aspekty a formy trávení, výchova, instituce pro děti a mládež a ostatní významné pojmy. Dále se práce zabývá analýzou obširných vnitřních i vnějších oblastí organizace ale také detailních výčtů důležitých faktorů uspořádání a struktury.

Praktická část práce pojednává o charakteristice vybrané instituce pracující s dětmi a mládeží v rámci mimoškolních aktivit. Dále mapováno prostředí, ve kterém plní své poslání a v němž se instituce pro trávení volného času nachází.

Cílem je zjištění, zda instituce plní svou funkci a dosahuje cílů. Dalším důležitým cílem je aplikování strategických analýz a doporučení pro zlepšení činnosti.

Klíčová slova: nestátní nezisková organizace, volnočasové centrum, analýza vnitřního a vnějšího prostředí, strategie řízení

Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je analýza vybrané instituce pro trávení volného času se zaměřením na poskytované služby a vykonávané činnosti a vedení instituce v rámci svého vymezeného poslání. Dále to je zmapování vnějšího a vnitřního prostředí charakterizující instituci a zjištění, zda i přes vlivy působící na instituci je schopna udržet si svůj statut a dosahovat svého poslání.

Teoretická část práce je zpracována za pomoci odborné literatury a elektronických odborných článků publikovaných na internetu. Teoretická část ve své první části vymezuje a zabývá se pojmy, jako je volný čas, instituce volného času, výchova ale zaobírá se těmito pojmy také s ohledem na vzájemné vazby a návaznosti. Tvoří tedy velký celek vzájemně se ovlivňujících faktorů a aspektů. V druhé části teoretické rešerše jsou definovány, na základě inspirace polského antropologa Bronisława Malinowského, takzvané základní subsystémy instituce. Toto konkrétně v analýze vnitřních zdrojů, která je rozšířena především v praktické části na analýzu institucionální. K popisu jednak významu makrookolí i mikrookolí instituce ale také k popisu vlivů, kterými působí na daný subjekt, byly zvoleny, k tomuto cíli určené, analýzy. Jsou jimi analýza STEP zaměřující se právě na vnější okolí a analýza zabývající se Porterovým modelem pěti sil, které působí na instituci v jejím bezprostředním okolí. Teoretická část práce se v závěru zaměřuje na analýzu silných a slabých stránek instituce ale také jejich příležitostí a ohrožení v analýze SWOT.

V praktické části diplomová práce mapuje historii a strukturu nejen vybrané instituce pro trávení volného času ale také okolí, do kterého je zasazena. K účelům práce je čerpáno ze statistických dat pro danou oblast, výročních zpráv, zpravodajů a interních dokumentů, vlastního pozorování a konzultací s vedením instituce.

Zvolenou institucí je Centrum volného času Leonardo, která působí v městské části Praha – Dolní Měcholupy. U zvolené instituce se první část zabývá popisem jak kvalitativních oblastí jako jsou jednotlivé nabízené služby a veškeré činnosti, kterými se zabývá či popis stavu vybavení ale také kvantitativními jakou jsou počty akcí a účastníků či finanční ukazatele. Tohoto je docíleno institucionální analýzou. Pomocí strategických analýz, jsou v druhé části použity pro rozbor konkrétních oblastí ovlivňující instituci. Na konci je provedena analýza SWOT. V závěru jsou shrnuty zjištěné poznatky a dle výsledků analýz doporučeny východiska a návrhy změn, které instituci, dle autora, pomohou v rozvoji a plnění jejího poslání.

Zhodnocení výsledků a doporučení

S existencí instituce jako je mnou analyzovaná souvisí několik faktorů a hledisek, které ji formují. Proto zmapováním provozovaných činností, norem a směrnic, finančního a personálního zajištění, využívání prostor a vybavení, a tvorby dobrého jména instituce bylo zjištěno, že Centrum volného času Leonardo plní své poslání. S přihlédnutím k první části poslání, kterým je dle zřizovatelů poskytovat kvalitní služby a organizace výchovně-vzdělávacích, zájmových a rekreačních činností pro děti a mládež v čase mimo vyučování bylo zjištěno následující. Instituce si našla své zájemce, kteří si našly v rámci nabídky kroužků činnost, ke které se pod vedením instituce vrací a kterou rádi provozují a instituce si tak vytvořila dobrou vizitku. Důkazem jsou mimo jiné zvyšující se počty dětí zapsaných na kroužky či počty účastníků na veřejných akcích ale také velká podpora městské části hlavního města Prahy, kde instituce působí.

Dále bylo v práci zjištěno, že i druhou část vytyčeného poslání, kterým je poskytovat kvalitní služby lidem určitým způsobem dočasně či trvale znevýhodněným se daří v instituci naplňovat. A to přívětivými cenami sociálně slabším rodinám, které jsou vyčleňovány z běžných sociálních struktur, kroužky pro matky na mateřské dovolené, i přístup různě handicapovaným jedincům.

Makrookolí působí na instituci především v oblasti sociálně-kulturních a ekonomických faktorů. Konkrétně zvyšující se počet jak obyvatel, tak dětí, které mohou využívat služeb instituce a snižující se nezaměstnanost v hlavním městě Praha může vést k uvolnění dostatečných prostředků pro výběr a zapsání dětí do kroužků.

Z hlediska mikrookolí působí na instituci především konkurence, kdy v městské části Praha – Dolní Měcholupy, má CVC Leonardo konkurenci v Základní škole Kutnohorská, která nabízí obdobné služby. Dodavatelé jak vzdělávacích kurzů, tak materiálů jsou pečlivě vybírání a vše směřuje k dlouhodobé spolupráci. S dodavateli především v oblasti kvalitní lektorské výuky jsou spojeny problémy zaškolení a chybějící praxe a s tím spojenými projevy ve vedení kroužku.

Volnočasové centrum má rovněž mnoho příležitostí k rozvoji s ohledem na stávající charakter uvnitř instituce ale také s přihlédnutím ke konfrontaci s okolními vlivy v makrookolí i mikrookolí. První návrh k rozvoji souvisí konkrétně, rozšířením prostor instituce, kdy zvládá zvětšit své kapacity v kroužcích či navýšit počet běhů daného

kroužku přes týden. Díky pozitivnímu image volnočasového centra a s přihlédnutím k faktu, že počet obyvatel městské části Praha - Dolní Měcholupy je daný, je možnou příležitostí a zároveň mým prvním návrhem rozšířit povědomí o speciálně těch kroužcích, které jsou kapacitně nenaplněny a mohou pojmout další účastníky. A to propagací v okolních oblastech, kde se tak neděje. Tento krok by tak mohl také vést ke zvýšení počtu aktivit v čase prázdnin, zapříčiněný zvýšenou poptávkou.

Druhým návrhem je využití dostupných finančních prostředků pro podporu ve formě příspěvku na zkvalitnění odbornosti lektorů, a to především zajištěním vzdělávacích kurzů absolventům škol či mladých lektorů bez praxe a studijních materiálů využitelných pro zkvalitnění výuky. Vzdělání lektora se přímo úměrně promítá do kvality obsahu kroužku, který vede. Stejně tak materiály, ze kterých lektor čerpá, jsou důležité pro maximální užitek pro účastníka. Proto využití dosavadních zkušeností s agenturami, které již pro lektory centra dodatečné vzdělávání zabezpečovali, by mělo vést k zefektivnění výuky popřípadě rozšíření rozpětí kroužků. Toto také omezí hrozbu hledání kvalitnějšího lektorského zastoupení v jině, nebo volbu substitutu pro trávení volného času.

Další návrh je ovlivněn skutečností, že ne vždy je dáována zpětná vazba o vnímané kvalitě vykonávaných aktivit ze strany rodičů dětí. Se záměrem zkvalitnění výuky navrhuji dávat možnost podat připomínku a ohodnotit náplň kroužků rodiči a to vždy v půlce a na konci pololetí pomocí dotazníků. Tyto zpětné vazby by měly být skupinově ale i individuálně konzultovány vedením s lektory. Stejně tak je třeba systematicky a pravidelně zhodnocovat práci nových lektorů a konzultovat s nimi náležitosti týkající se vedení kroužku. Je žádoucí, aby se úroveň nabízených aktivit i tímto zvyšovala. Tato změna může zabránit spontánnímu odhlášení z kroužku bez udání důvodu, ač by mohli prospět instituci.

Čtvrtým návrhem je zaměření se na hledání a zaměstnání většího počtu lektorů coby mužů k doplnění stávajícího kolektivu. V centru je mnohou kroužků, které se již ze zkušenosti zaplňují z větší části chlapani nebo se zabývají chlapeckými činnostmi. Tato skutečnost přímo nevyžaduje, avšak bylo by efektivním přínosem i z výchovného hlediska kdyby bylo do vedení kroužků zapojeno více mužů.

V návaznosti na výsledky bylo doporučeno přihlédnutí ke čtyřem výše navrhovaným cílům ve formě kroků a změn, které by měly zapříčinit pozitivní dopad na chod instituce a kvalitu poskytovaných služeb. Autorem je doporučeno jejich zařazení do plánů a strategií, které vedení instituce vytváří.

Seznam použitých zdrojů

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-

KEŘKOVSKÝ, Miloslav, VYKYPĚL, Oldřich. *Strategické řízení: teorie pro praxi.* Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, xii, 172 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-578-x.

KOVÁŘ, František, ŠTRACH, Pavel. *Strategický management.* Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 206 s. ISBN 978-80-2450-504-6.

MALINOWSKI, Bronisław. *Vědecká teorie kultury.* 1.vyd. Brno: Krajské kulturní středisko, 1968.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času.* Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-717-8711-6.

NOVOTNÝ, Jiří., LUKEŠ, Martin. a kol. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací.* 1. vyd. Praha: Oekonomika 2008. 223 s. ISBN 978-80-245-1473-4.